

**Keskkonnaministeerium jagab väärinfot ja lubab raiuda
looduskaitseväärtusega aladel**

Report

Keskkonnaministeerium jagab väärinfot ja lubab raiuda looduskaitseväärtusega aladel

“Seisuga 10.06 Natura aladel ning seisuga 29.06 kaitsealuste liikide leiu- ja elupaikades, sh väljaspool kaitsealasid, kehtisid kokku 11 869 metsateatist kogupindalaga 11 605,41 ha. Aastatel 2011–2020 on esitatud metsateatise kõigi raieviiside osas kokku 94 000 hektaril, kuid juhime tähelepanu, et siin hulgas võib olla ka samas kohas tehtud erinevaid raieid ning et realiseeritakse ainult osa metsateatistest,” [kirjutas](#) keskkonnaministeerium 14.07.2021 sõltumatule sihtasutusele Keskkonnateabe Ühendus (KTÜ).

“Me ei saa praegu kinnitada, kas kõik toimingud seoses raiete lubamisega Natura aladel on teostatud piisavas mahus ja korrektselt, sellele peabki vastuse andma rikkumismenetluse käik,” ütles keskkonnaministeeriumi looduskaitseosakonna juhataja Taimo Aasma. (Harju, 19.07.2021 või 27.07.2021)

KTÜ analüüs leidis, et käesoleva aasta 11. juuni seisuga raiuti kaitsealadelt üle 635 000 tihumeetri puitu, millest üle poole miljoni tihumeetri moodustas Natura 2000 aladelt varutud puit. Kuigi keskkonnaministeerium väidab, et range kaitsega Natura 2000 metsaelupaikades ei raiuta, leidis KTÜ analüüs, et riigimetsas kehtib käesoleva aasta juuni seisuga 254 hektari ja erametsades 1074 hektari ulatuses raieateisi. Kokku varutakse kehtivate metsateatiste järgi hetkel ligi 95 000 tihumeetri puitu üleeuroopalise tähtsusega Natura metsaelupaikadest.

Selle aasta 9. juunil kutsus Euroopa Komisjon Eestit üles viima oma riigisiseseid õigusaktid kooskõlla ELi elupaikade direktiiviga (direktiiv 92/43/EMÜ) ja keskkonnamõju strateegilise hindamise direktiiviga (direktiiv 2001/42/EÜ) – seda eelkõige metsaraie tõttu Natura 2000 aladel. Komisjon tõi välja, et on Eestis tuvastatud 217 kaitse-eeskirja, mis on vastu võetud ilma ELi õiguses ettenähtud keskkonnamõju hindamiseta (Euroopa Komisjon, 09.06.2021). Kuigi keskkonnaministeeriumi asekanstler Marku Lamp on väitnud, et Natura 2000 kaitsealade metsaelupaikades ei raiuta, tõestas KTÜ analüüs vastupidist (tabel 1).

Tabel 1. Kaitstavate loodusobjektide pindalad ja raied

	Riigimets (ha)	Eramets (ha)	Kokku (ha)
Kaitsealade pindala (LKA, MKA, RP)	276 800	78 013	354 813
Kaitsealadel kehtivad raieateised seisuga 11.06.2021	2 236	6 042	8 278
Natura 2000 metsaelupaikade pindala (hektarites)	146 726	29 118	175 844
Metsaelupaikades kehtivad raied seisuga 11.06.2021	253	1 075	1 333
Metsaelupaikades kehtivad raied seisuga 17.09.2021	212	1 139	1 351
Natura 2000 metsaelupaikades raiutud aastail 2010–2020			u. 15 000 ha

Allikas: SA Keskkonnateabe Ühendus analüüs EELIS ja metsaregistri andmete põhjal (11.06.2021)

"Natura 2000 alad on riigisisese kaitse all vastavalt looduskaitse seadusele, kaitse-eeskirja koostamisel arvestatakse Natura ala kaitse-eesmärkidega. Lisaks ei tehta raiet kaitsealade Natura elupaikades riigimaal – ei sihtkaitse- ega piiranguvööndis," kinnitas keskkonnaministeeriumi asekanstler Marku Lamp, 11. juunil keskkonnaministeeriumi [pressiteates](#).

Seega annab Lamp valeütlust, millega varjab, et Eestis toimuvad raied looduskaitsealadel, Natura 2000 elupaikades ning kaitsealuste liikide elu- ja leiupaikades.

Postimehe ajakirjanik küsis Riigimetsa Majandamise Keskuse (RMK) juhatuse esimehelt Aigar Kallaselt, kas RMK peataks raied Natura 2000 aladel Euroopa Komisjoni rikkumismenetluse ajaks. "Marku Lampi öeldu on jätkuvalt tõene – RMK jaoks on Natura elupaigad alad, kus raiet ei tehta /--/ RMK suhtes ei ole algatatud rikkumismenetlust, seega ei plaani me tegutseda praegusest erinevalt," vastas Aigar Kallas ajakirjanikule. (Harju, 19.07.2021 või 27.07.2021)

KTÜ analüüsi andmetel on Eesti Natura 2000 metsaalade kogupindala erametsades 29 118 ha (tabel 1), millest on lubatud 2021. aasta juuni seisuga ära raiuda erametsades 1075 ha (tabel 2). Üleeuroopalise range kaitsega Natura metsaelupaikade aladest, mis asuvad eramaadel, raiutakse seega 2021. aastal ära 3,7%.

Keskkonnaministeerium lubab igal aastal raiuda looduskaitsealadelt sadu tuhandeid tihumeetreid metsa.

Tabel 2. Metsateatistega 11.06.2021 lubatud raied kaitstavatel aladel hektarites ja tihumeetrites

	Riigimets (ha)	Eramets (ha)	HEKTARID KOKKU	TIHUMEETRID KOKKU
KAITSEALAD	2 236	6 043	8 278	635 959
NATURA 2000 ALAD	1 687	4 875	6 563	512 487
PÜSIELUPAIGAD	578	611	1 190	77 168
HOIUALAD	288	522	810	50 944
NATURA 2000 METSAELUPAIGAD	253	1 075	1 333	94 690
VÄÄRISELUPAIGAD (VEP)	20	21	41	3 136

Allikas: SA Keskkonnateabe Ühendus analüüs EELIS ja Metsaregistri andmete põhjal (11.06.2021)

Raiet lubavaid metsateatise kontrollib ja kinnitab keskkonnaamet, kelle väitel saadakse määrused ja juhised kaitsealadel raiumise osas keskkonnaministeeriumist – seda peamiselt suuliselt asekanstler Marku Lambilt või kaitseeeskirja komisjoni esindavalt Marika Eriksonilt.

"Kaitsealadel raiet toimuvad, sest praegune õigusruum seda ka võimaldab," tunnistas keskkonnaameti peadirektori asetäitja Leelo Kukk viidates asjaolule, et amet võib kaaluda mida iganes, aga keskkonnaministeeriumis väljatöötatud seadused ei võimalda Natura 2000 aladele raielubade väljastamisest keelduda. (Harju, 19.07.2021 või 27.07.2021)

"Selgitame, et Marku Lambi vastuses oli mõeldud majanduslikel eesmärkidel tehtavaid raiet. RMK ei raiu majanduslikel eesmärkidel, sihtkaitsevööndites ega ka piiranguvööndis

elupaikades,” ütles keskkonnaministeeriumi looduskaitseosakonna juhataja Taimo Aasma (Harju, 19.07.2021 või 27.07.2021).

Samal ajal aga toimuvad ulatuslikud raied nii looduskaitsealadel, Natura aladel, metsaelupaikades kui ka ohustatud liikide elu- ja leiukohtades. Keskkonnateabe Ühenduse analüüsi tulemusena selgus, et looduskaitsealadel ei ole loodus kaitstud: hetkel kehtib metsaregistris looduskaitsealadel 9832 metsateatist 8289-hektarisel alal, mille puiduline maht on 636 229 tihumeetrit. (Andmete päritolu: Metsaregister > kehtivad metsateatised selle aasta 11. juuli seisuga:

<https://keskkonnaamet.ee/elusloodus-looduskaitse/metsandus/metsateatis-ja-metsaregister>).

Kõigist looduskaitseadusega kaitstavatel aladel planeeritud raietest asub 6562 hektarit rahvusvahelise tähtsusega Natura aladel (tabel 3), kust raiutakse välja üle 500 000 tihumeetri puitu. Seejuures on samadele aladele nii küsitud kui ka saadud toetusi, et leevendada maaomanike majanduspiiranguid.

Selle aasta 17. septembri seisuga asub kõigist looduskaitseadusega kaitstavatel aladel planeeritud raietest 6624 hektarit rahvusvahelise tähtsusega Natura aladel (tabel 3).

Tabel 3. Metsateatistega lubatud raied looduskaitsealadel asuvatel Natura 2000 aladel (linnaalad ja loodusalad) 11.06.2021 ja 17.09.2021 seisuga

Raieliik	Riigimets (ha)	Eramets (ha)	Kokku
raadamine (RD)	27,54	102,36	130,43
trassiraie (TR)	2,67	3,26	5,93
lageraie (LR)	47,06	553,63	600,68
veerraie (VE)	4,12	250,02	254,32
aegjärgne raie (AR)	42,41	1144,82	1191,43
hälliraie (HL)	0,00	42,70	42,70
harvendusraie (HR)	457,05	1488,86	1945,91
valikraie (VR)	0,00	37,76	37,76
sanitaarraie (SR)	291,80	967,27	1259,07
kujundusraie (KR)	803,01	284,43	1094,40
11.06.2021 Metsaregistri andmete põhjal Metsateatisega lubatud raied Natura aladel pindala kokku (hektarites)	1675	4875	6562
Raieplaan metsateatiste järgi (tihumeetrites)	129 717	382 770	512 487
17.09.2021 Metsaregistri andmete põhjal Metsateatistega lubatud raied Natura aladel pindala kokku (hektarites)	1620	5004	6624

Allikas: KTÜ analüüs EELIS ja Metsaregistri andmete põhjal (11.06.2021 ja 17.09.2021)

Raiutavate Natura alade hulgas toimuvad ulatuslikud raied kõrge kaitseväärtusega metsades – 1333 hektarit Natura elupaikades, 1190 hektarit püsielupaikades ja 41 hektarit vääriselupaikades (tabel 2). Mainitule lisanduvad veel tuhandetes hektarites raieid nii esimese, teise kui ka kolmanda kategooria kaitsealuste liikide leiu- ja elupaikades – seda nii

era- kui ka riigimaal (tabel 4). Intensiivne majandustegevus muudab elupaikade hävitamisega enamuse liikide olukorda halvemaks ja kaitsekorralduse raskemaks. Hetkel kehtivad kaitsealuste liikide elu- ja leiukohtades metsateatised, mis lubavad ligi 3000 hektaril raiuda 213 210 tihumeetrit puitu. (Tabel 4)

Tabel 4. Raied kaitsealuste liikide leiukohtades

Raied kaitsealuste liikide leiukohtades	HEKTARID	TIHUMEETRID
Liik I	118,20	7 780,78
Liik II	2 146,44	152 362,68
Liik III	716,44	53 067,17
Kokku	2 981	213 210

Allikas: KTÜ analüüs EELIS ja Metsaregistri andmete põhjal (17.09.2021)

Keskkonnaagentuuri (KAUR) uuring aastast 2019 töö välja: "Metsakadude satelliitseire analüüsil leiti, et viimasel aruandeperioodil (2013–2018) on arvel olevates metsaelupaikades aset leidnud metsakadu suurusega 3589 ha (18% inventeeritud elupaikade pindalast) (keskkonnaministeerium, 30.06.2021). Metsateatiste (uuendusraied+raadamisid) analüüsil leiti, et uuendusraiete ja raadamisega on samal perioodil kattuvus 10 646 ha (52% inventeeritud elupaikade pindalast). Metsakadude satelliitseire põhjal jõuti tulemuseni, et kaitstavate alade võõndites on viimase kuue aasta jooksul hävinud 1034 ha elupaiku." (Keskkonnaagentuur, 2019). Hoolimata selle uuringu tulemusest, mis juba viitas intensiivmajandamisest tulenevat kaitsealuste liikide ja elupaikade kadumisele, ei ole KAUR suutnud vajalikku signaali Keskkonnaministeeriumile ja RMK-le kommunikeerida. Sõltumatu sihtasutuse Keskkonnateabeühendus (KTÜ) analüüs kinnitas, et kaitsealad ei ole kaitstud ja töö täpsemalt välja, kuidas kaitsealaid ohustab ennekõike intensiivne metsamajandamine, seejuures valitsuse tippametnike väiteid ümber lükates.

SA Keskkonnateabe Ühendus

21.09.2021

Koostajad: Indrek Vainu, Jaak Rand ja Terje Põvvat

Keeletoimetajad: Liina Steinberg, Martin Gorris

info@ktu.ee

+372 55911723

Allikad:

1. Euroopa Komisjon (09.06.2021), *Juuni rikkumisvastaste meetmete pakett: peamised otsused*. Euroopa Liidu ametlik veebisait:
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/et/inf_21_2743.
2. Keskkonnaagentuur (2019), *Ülevaade loodusdirektiivi metsaelupaikade seisundist (2013 - 2018) elupaigainventuuride ja seireandmete põhjal*. Keskkonnaagentuuri eluslooduse osakond.
3. Keskkonnaministeerium (14.07.2021), Keskkonnaministeeriumi vastus Keskkonnateabe Ühenduse avalikule kirjale: *Vastus avalikule kirjale raiete osas riigimetsa piirang- ja sihtkaitsevööndites*. allikas:
<https://ktu.ee/2021.07.14%20KeM%20vastus%20raiate%20asjus%20Taimo%20Aasma.pdf?dl=0>
4. Keskkonnaministeerium, (11.06.2021), *Keskkonnaministeerium: Eestil on head seadused metsade kaitseks*, allikas: Keskkonnaministeeriumi kodulehekülg/Uudised:
<https://envir.ee/uudised/keskkonnaministeerium-eestil-head-seadused-metsade-kaitseks>.
5. Keskkonnaministeerium, (30.06.2021), Elusloodus: Eluslooduse analüüsid. Allikas: Keskkonnaministeeriumi kodulehekülg/Elusloodus:
<https://keskkonnaagentuur.ee/analused-ja-indikaatorid/analused/elusloodus>.
6. Lamp, M. (21.06.2021), *Marku Lamp: looduskaitsest avatud silmadega*, allikas: Postimees/Arvamus:
<https://arvamus.postimees.ee/7276593/marku-lamp-looduskaitsest-avatud-silmadega>
7. In English
Harju, Ü. (27.07.2021), *Estonia looking at €100,000 fine for clearcutting protected areas*. Postimees.
<https://news.postimees.ee/7302451/estonia-looking-at-100-000-fine-for-clearcutting-protected-areas>
8. In Estonian
Harju, Ü. (19.07.2021), *Eestit ähvardab kaitsealade paljaksraiumise eest trahv 100 000 eurot päevas nagu Poolat*. allikas: Postimees:
<https://leht.postimees.ee/7296766/eestit-ahvardab-kaitsealade-paljaksraiumise-eest-trahv-100-000-eurot-paevas-nagu-poolat>

Analüüsi metoodika

Analüüsi aluseks olnud tabeli:

https://docs.google.com/spreadsheets/d/1PPgWlzu4cHeIS8eR_th6Ftfs2lai0Mo/edit#gid=434243903,

andmed on pärit metsaregistrist:

<https://keskkonnaamet.ee/elusloodus-looduskaitse/metsandus/metsateatis-ja-metsaregister>,
kehtivad, 11.06.2021 seisuga.

Kasutasime tarkvara QGIS, tekitasime uue tühja kihi, valisime kõik looduskaitseaduse alusel kaitstud alad (kaitseala, hoiuala, püsielupaik, kohalik kaitseala, üksikobjektid, Natura ala, kaitsealused liigid). Võrdlesime kaitstavate alade kaardikihte metsateatiste eraldistega. Välistasime kõik metsateatised, mis olid aladest väljas. Arvutusse jäid ainult teatised, mis olid kaitsealade kihtide sees või osaliselt kattusid. Osaliselt kattuvate puhul tegime täiendava arvutuse, kus proportsionaalsuse alusel arvutasime välja ainult looduskaitseala sisse jääva mahu (algsest üle 700 000-tihumeetrisest mahust jäi peale korrektsioonarvutust 671 301 tihumeetrit).

Kaitsealade andmed on Krattist:

<https://kratt.envir.ee/kratt/auth/login>

KR_kaitseala,

KR_hoiuala,
KR_püsielupaik,
KR_kohalik_objekt, KR_yksiobjekti_kaitsetsoon, metsismang,
KR_linnuala,
KR_loodusala,
KR_vep,
KR_loomad_I,
KR_loomad_II,
KR_loomad_III,
KR_taimed_I,
KR_taimed_II,
KR_taimed_III,
KR_seened_I,
KR_seened_II,
KR_seened_III,
natura_elupaik.

Looduskaitsealad:

Riigimetsa kõik kaitsealad: looduskaitseala, maastikukaitseala, rahvuspark, hoiuala, püsielupaik, kohalik kaitse, üksikobjekt, kokku.

Eramets kõik kaitsealad: looduskaitseala, maastikukaitseala, rahvuspark, hoiuala, püsielupaik, kohalik kaitse, üksikobjekt, kokku.

Riigimetsa, kõik kaitsealad, hoiuala, püsielupaik, kohalik kaitse, üksikobjekt, ÜKSIKOBJEKTI KAITSETSOON, kokku

Eramets: kaitseala, hoiuala, püsielupaik, kohalik kaitse, üksikobjekt, ÜKSIKOBJEKTI KAITSETSOON, kokku

Natura 2000 alad looduskaitsealadel: (Kas ainult Natura 2000 aladel asuvate looduskaitsealade kohta, kaitsealade kohta (LKA, MKA, rahvuspark) või kõikide kaitstavate objektide kohta – kaitsealad, hoiualad, püsielupaigad, üksikobjektid, kohaliku kaitse all objektid?)

Natura 2000 alad LOODUSKAITSEALADEL:

Riigimets: metsise püsielupaik, metsise mänguala, vääriselupaik (VEP), loomad I, loomad II, loomad III, taimed I, taimed II, taimed III, seemned I, seemned II, seemned III

Natura metsaelupaik (elupaigatüübid 9010*, 9020*, 9050, 9060, 9070, 9080*, 9180*, 91D0*, 91E0*. 91F0, 2180?)

Eramets: metsise püsielupaik, metsise mänguala, vääriselupaik (VEP), loomad I, loomad II, loomad III, taimed I, taimed II, taimed III, seemned I, seemned II, seemned III, Natura metsaelupaik

Lisa 1

Metsamaa ja metsamaal kaitstavate alade pindala

Metsamaa kogupindala	2 345 989 ha
Metsamaa kaitstavatel aladel	464 217 ha
Metsaelupaigad kaitstavatel aladel	211 929 ha
Metsamaa Natura 2000 aladel	364 587 ha
Metsaelupaigad Natura 2000 aladel	205 809 ha

Allikas: EELIS (Eesti Looduse Infosüsteem – Keskkonnaregister): Keskkonnaagentuur 23.07.2021 Kaisa Viira